

Weather
Continued Rain

DECATUR EVENING HERALD

24 Pages TUESDAY EVENING OCTOBER 29, 1933

WALL STREET IN NEW PANIC

LUX FREIGHTER SINKS CLAIMING LIVES OF EIGHT
SENATOR BURTON, LONG LEADER OF OHIO POLITICS AND FRIEND OF PRESIDENT HOOVER IS DEAD
FEAR SASSY OF AIR LINER WITH FIVE ON BOARD
JOHN ROUSSEAU, NOTED FUNDAMENTALIST AND PASTOR OF CALVARY CHURCH IS DEAD
BANKERS FINALLY BRING Selling to Halt Three Minutes Before Closing

OHIO SENATOR DEAD
FUNDAMENTALIST DIES

SENATOR WATSON Orders to Take at in Florida
NOKOMIS TRIP UNDER KILL
SENATOR WATSON Orders to Take at in Florida
NOKOMIS TRIP UNDER KILL
SENATOR WATSON Orders to Take at in Florida
NOKOMIS TRIP UNDER KILL

AUTO LICENSES SET NEW TOTAL
SENATOR WATSON Orders to Take at in Florida
NOKOMIS TRIP UNDER KILL

GAZDASÁGI VILÁGVÁLTSÁG 1929 - 1933

„Fekete csütörtök”
Összeomlott a New York-i tőzsde

A válság előzményei, kirobbanásának okai

A század legviharosabb évei az 1920-as évek voltak.

A világháborúval a hátuk mögött az emberek úgy érezték, hogy elsodorják őket a változások. **A húszas éveket a szesztilalom, a jazz térhódítása és a tömegsajtó kialakulása jellemezte.**

A feketekereskedelem segítségével gazdagodott meg Al Capone is

Csatornába öntik az alkoholt az USA-ban a szesztilalom idején

Az alkoholfogyasztás azonban nem szűnt meg, sőt nem is csökkent nagyon, mert a feketekereskedelem gyorsan és hatékonyan kiépült.

A tilalmat végül 1933. december 5-én oldották fel.

A fiatalság divatba jött, hiszen nagyon sok fiatal halt meg a háborúban.

A tizenévesek ennek következtében olyan szabadságot élveztek, mint korábban még soha.

Ez volt a híres jazz-korszak.

Joséphine Baker

afroamerikai származású
előadóművész

Divatba jöttek a koraérett, hanyagul divatos fiatal lányok, akik rövidre vágatták hajukat és szoknyájukat, és mesés cipőket hordtak.

**Utcakép az 1920-as években
az USA-ból**

A gazdasági kimerülés, az anyagi és emberi erőforrások pusztulása, a fedezet nélküli pénzkibocsátás és a kereskedelmi kapcsolatok szétzilálódása miatt gazdasági világválság jelentkezett.

Ennek következtében jelentős mértékben **megnőtt az infláció és a munkanélküliség,** valamint a közszükségleti cikkek hiánya.

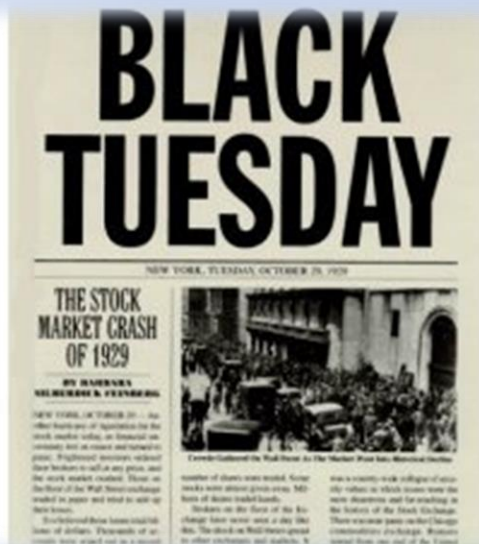
**Karikatúra a 20-as évekből
/a kép az USA a világgazdaságban betöltött
szerepét szimbolizálja/**

A világgazdaság vezetését az USA vette át, de nem volt tisztában a megváltozott gazdasági szerepével.

A kialakult új gazdasági rendszerben **az egész világ az USA rövidlejáratú kölcsöneitől függött,** de ő továbbra is csak a belső piacaira koncentrált és folyamatosan változtatta a hitelpolitikáját.

A válság kirobbanása

Mindezt tovább tetézte az 1929. augusztusban kezdődő gazdasági recesszió.

Világszinten túltermelés alakult ki, s hatalmas mennyiségű cikk vált eladhatatlanná.

Ezek után 1929. október 24-én, a „fekete csütörtökön” megkezdődött a részvénytőzsdén recesszió is, sokan innen számítják a válság kitörését.

Ekkor – mindmáig tisztázatlan okokból kifolyólag – a New York-i tőzsdén eladási láz tört ki, a részvények árfolyama hihetetlen mértékben zuhanni kezdett

A tőzsde összeomlása New Yorkban

A válság az állami és kereskedelmi bankokat is súlyosan érintette

Több csődhullám söpört végig az Egyesült Államokon a válság alatt. Az első bankpánikhoz is vezetett és **nagyon sok bank csődjét jelentette.** A válság mélypontján végigsöpör egy harmadik csődhullám is. Ekkortájt a **munkanélküliség az USA-ban 2%-ról 25%-ra nőtt.** A csődhullámok következményeként egyes államokban nem maradt talpon bank.

Munkát kereső emberek az USA-ban

Munkanélküliek állnak sorba reggeliért a válság idején

Válságkezelés az Egyesült Államokban

Eleinte **sem az általános** (mint például az általános **takarékoskodás**), **sem pedig a rendkívüli** (például kávéval fűtötték a mozdonyokat) **intézkedések nem segítettek.**

New Deal

1933. március 4-én hirdette meg a hivatalába frissen beiktatott Franklin Delano **Roosevelt** **amerikai elnök új gazdasági-társadalmi irányvonalát, a New Dealt (új irány).**

Kemény kézzel rendbe tették a válságba került amerikai gazdaságot.

**New Dealt (Új irány)
népszerűsítő plakát**

Franklin Delano Roosevel
(1882 – 1945)

az Egyesült Államok 32. elnöke,
akit 4 terminusra választottak meg.

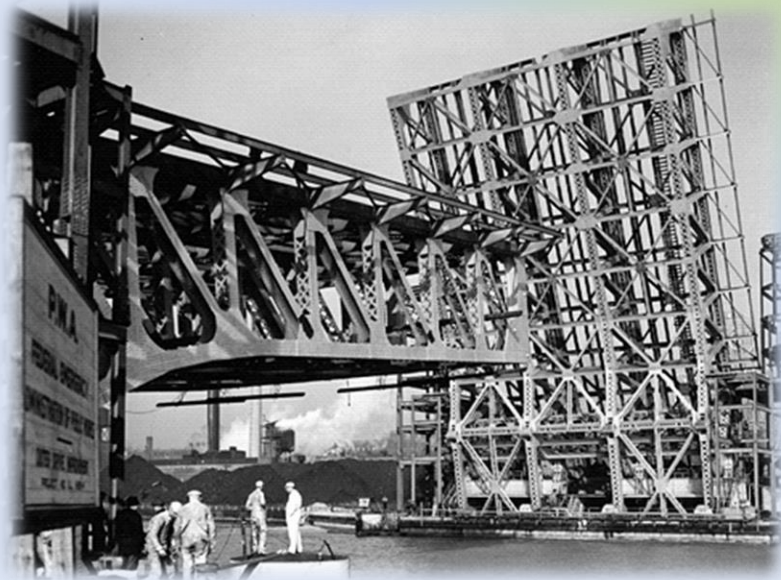
1933–1945 között volt elnök,
és ő volt az egyetlen,
aki két ciklusnál tovább vezette a Fehér Házat.

A politika világában mágikus számnak tekintett első **100 nap** alatt az elnök gyors **megoldásokat foganatosított a legsürgetőbb területeken.** **Négynapos bankzárlatot rendelt el, új banktörvényt vitt keresztül a kongresszuson, megtiltotta az arany kivitelét az országból.** A bankok újbóli megnyitását szövetségi hatósági engedélyhez kötötte, így **helyreállította a bankokkal szemben megcsappant bizalmat.** Az inflációs gazdaságpolitika jegyében **leértékelték a dollárt.**

**Óriási tömegeket
megmozgató építkezések
kezdődtek**

A munkanélküliség megszüntetésére létrehozták a polgári tartalék hadtestet (CCC), a munkások táborokban laktak, ingyen étkezést, szállást, egyenruhát és napi 1 dollár zsebpénzt biztosítottak számukra. A program keretében erdőket ültettek, utakat, hidakat építettek, folyószabályozást végeztek.

Gazdasági válság hatása Európában

Ausztria

Európán belül először Ausztriában robbant ki 1931-ben a gazdasági válság. Ennek az oka, hogy a Monarchia felbomlása után nem volt már szükség a hatalmas bankokra Bécsben, amit a bécsi bankok nem ismertek fel.

Munkanélküli férfi a válság idején Ausztriában

Ínségmunkások a gazdasági válság éveiben Salgótarjánban

Németország

Igen súlyos volt a helyzet Németországban, amely az – ekkor elapadó – amerikai kölcsönöktől és befektetésektől függött, a munkanélküliek száma itt később elérte a hatmilliót.

Az USA után Németországot sújtotta a leginkább a válság, ezért is erősödhettek meg annyira a szélsőséges pártok.

Adolf Hitler és a náci párt hatalomra jutását a gazdasági válság elősegítette

Magyarországon főként a mezőgazdaság került bajba, mert a hazai terményeket csak sokkal alacsonyabb áron lehetett eladni külföldön.

Az ipar termelése is csökkent, és hatalmas tömegek veszítették el munkájukat.

Magyarországi család a válság idején

A NAGY GAZDASÁGI VILÁGVÁLSÁG, 1929–1933

